

1. เนื้อหา ความรู้ ทักษะ ที่ได้เรียนรู้จากการฝึกอบรม ประชุม ดูงาน ปฏิบัติการวิจัยในประเทศ

ข้าพเจ้าได้เข้ารับการอบรมหลักสูตร การประเมินผลกระทบจากงานวิจัย (Research Impact Assessment: RIA) รุ่นที่ 6 ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะของผู้บริหารงานวิจัย นักวิจัย และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง ให้สามารถเข้าใจหลักการประเมินผลกระทบจากโครงการหรือแผนงานวิจัย ออกแบบการประเมินเบื้องต้น สร้างคำถามการประเมิน กำหนดตัวชี้วัด และประยุกต์ใช้แนวคิดดังกล่าวเพื่อการพัฒนา งานวิจัยและการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยได้อย่างเป็นระบบ ทั้งยังช่วยให้เห็นบทบาทของการประเมินผลกระทบ ในฐานะเครื่องมือสำคัญสำหรับการสื่อสารคุณค่าและความคุ้มค่าของการลงทุนด้านการวิจัยต่อองค์กรและสังคมโดยรวม

วันที่ 26 มีนาคม 2569

ช่วงเช้า 8.30-12.00 น.

หัวข้อ การประเมินผลกระทบจากงานวิจัย และเส้นทางสู่ผลกระทบจากงานวิจัย โดย ดร.จอมขวัญ โยธาสมุทร เป็นการปูพื้นฐานสำคัญเกี่ยวกับความหมายของ “ผลกระทบจากงานวิจัย” และการทำความเข้าใจเส้นทางที่งานวิจัยจะพัฒนาไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจริงในระดับบุคคล องค์กร ระบบ และสังคม โดยเนื้อหาเน้นให้ผู้เข้าอบรมแยกความแตกต่างระหว่าง ผลกระทบจากงานวิจัย (Research Impact) กับ ผลตอบแทนจากการลงทุน (ROI) ให้ชัดเจน กล่าวคือ ผลกระทบจากงานวิจัยมุ่งพิจารณาว่าองค์ความรู้หรือผลผลิตจากงานวิจัยก่อให้เกิด “ความเปลี่ยนแปลง” อะไรบ้าง ส่วน ROI เป็นคำถามเชิงการบริหารและการลงทุนว่าทรัพยากรที่ใช้ไปก่อให้เกิดผลตอบแทนหรือความคุ้มค่าเพียงใด ซึ่งแม้ทั้งสองเรื่องจะเชื่อมโยงกัน แต่ไม่ใช่เรื่องเดียวกันทั้งหมด

การบรรยายในช่วงนี้ทำให้ข้าพเจ้าเข้าใจมากขึ้นว่า งานวิจัยมิได้สร้างผลกระทบขึ้นทันทีหลังเสร็จสิ้นการศึกษา แต่ต้องผ่านกระบวนการหลายขั้นตอน เช่น การเผยแพร่ผลงาน การทำให้ผู้ใช้เกิดความเข้าใจ การนำผลวิจัยไปทดลองใช้ การปรับใช้ในบริบทจริง จนในที่สุดจึงอาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรม เชิงนโยบาย เชิงระบบบริการ หรือเชิงคุณภาพชีวิตได้ แนวคิดดังกล่าวทำให้เห็นว่า การประเมินผลกระทบจากงานวิจัย จำเป็นต้องมองเกินกว่าการนับจำนวนบทความ รายงานวิจัย หรือผลงานตีพิมพ์ แต่ต้องติดตามต่อไปว่า “สิ่งที่ผลิตได้” ถูกนำไปใช้หรือก่อให้เกิด “สิ่งที่เปลี่ยนไป” อย่างไรบ้างในทางปฏิบัติ

สาระสำคัญอีกประการหนึ่งที่ได้รับคือแนวคิดเรื่อง Outcome Mapping และ Chain of Outcomes ซึ่งช่วยอธิบายเส้นทางจากกิจกรรมและผลผลิตของงานวิจัย ไปสู่ผลลัพธ์ระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว โดยในช่วงเข้านี้วิทยากรได้ชี้ให้เห็นว่า ก่อนที่จะประเมินมูลค่าหรือความคุ้มค่าของงานวิจัย ไม่ว่าจะในรูปแบบ CBA หรือ SROI ควรทำความเข้าใจ “เส้นทางของผลลัพธ์” ให้ชัดเจนก่อน เพื่อป้องกันการสับสนระหว่าง output กับ outcome และลดความเสี่ยงในการกล่าวอ้างผลกระทบเกินจริง การเรียนรู้ในส่วนนี้ทำให้ข้าพเจ้ามองเห็นกรอบ

คิดที่เป็นระบบมากขึ้นในการวิเคราะห์ว่า งานวิจัยหนึ่งเรื่องจะก่อประโยชน์ต่อใคร ผ่านกลไกใด และควรติดตามด้วยตัวชี้วัดลักษณะใดในแต่ละระยะ

นอกจากนี้ ยังได้รับความรู้เกี่ยวกับการเลือกกรอบการประเมินให้เหมาะสมกับลักษณะของงานวิจัยและคำถามการประเมิน โดยวิทยากรอธิบายว่า งานวิจัยบางประเภทอาจยังไม่เหมาะกับการประเมินเป็นตัวเงินทันที แต่สามารถประเมินในมุมมองของการใช้ประโยชน์ การมีส่วนสนับสนุนต่อการเปลี่ยนแปลง หรือการมีผลต่อการตัดสินใจของผู้ใช้ผลวิจัยได้ก่อน ซึ่งเป็นแนวคิดที่ช่วยให้ข้าพเจ้าเข้าใจการประเมินผลกระทบอย่างยืดหยุ่นเหมาะสมกับบริบทของงานวิจัยแต่ละประเภทมากขึ้น ไม่จำกัดอยู่เพียงการประเมินเชิงมูลค่าเท่านั้น

ช่วงบ่าย (13.00–15.00 น.)

หัวข้อ การวิเคราะห์ความเสี่ยงของโครงการวิจัย (Research Project Risk Management) โดย ผศ. ประเสริฐ อัครประถมพงศ์ เป็นช่วงที่ข้าพเจ้าได้รับความรู้สำคัญเกี่ยวกับการบริหารโครงการวิจัยในมุมมองความเสี่ยงและโอกาส ซึ่งช่วยขยายมุมมองจากเดิมที่มักมองงานวิจัยในฐานะกิจกรรมเชิงวิชาการ ไปสู่การมองงานวิจัยเป็น “โครงการ” ที่ต้องมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ทั้งด้านวัตถุประสงค์ ทรัพยากร ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เวลา งบประมาณ และความไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้นในทุกระยะของการดำเนินงาน

วิทยากรได้นำเสนอกรอบ 5 Phase of Research Project Management ได้แก่ ระยะเริ่มต้น ระยะวางแผน ระยะดำเนินการ ระยะติดตามควบคุม และระยะประเมินผล ซึ่งช่วยให้ผู้เข้าอบรมสามารถวิเคราะห์ความเสี่ยงของโครงการวิจัยได้เป็นลำดับขั้น โดยทำให้เข้าใจว่าความเสี่ยงของงานวิจัยมีได้เกิดเฉพาะขณะเก็บข้อมูลหรือทดลองเท่านั้น แต่เริ่มตั้งแต่การกำหนดประเด็นวิจัยให้สอดคล้องกับปัญหาหรือโอกาสที่แท้จริง การวางแผนทรัพยากรและความร่วมมือ การดำเนินงานในสภาพที่มีความไม่แน่นอนสูง ตลอดจนการติดตามความก้าวหน้าและการสรุปบทเรียนเมื่อสิ้นสุดโครงการ

ประเด็นที่ได้รับความรู้เพิ่มเติมอย่างชัดเจน คือ การเชื่อมโยงงานวิจัยกับผลกระทบใน 4 มิติ ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และธรรมาภิบาล (ESG) ซึ่งทำให้ข้าพเจ้าเข้าใจว่า งานวิจัยที่มีคุณค่าไม่ควรหยุดอยู่เพียงการตีพิมพ์เผยแพร่ แต่ควรมีศักยภาพในการสร้างผลลัพธ์หรือผลกระทบต่อสาธารณะ และในขณะเดียวกันก็ต้องมีการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสมเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายตามที่คาดหวัง การเรียนรู้ในส่วนนี้จึงช่วยให้สามารถมองโครงการวิจัยอย่างรอบด้านมากขึ้น ทั้งในเชิงวิชาการและเชิงการจัดการ

ในช่วงดังกล่าวยังมีลักษณะการเรียนรู้แบบ case-based learning, discussion และ mini workshop ซึ่งทำให้เนื้อหาไม่เพียงการบรรยายเชิงทฤษฎี แต่เปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมได้วิเคราะห์กรณีศึกษา แลกเปลี่ยนมุมมอง และทดลองใช้เครื่องมือวิเคราะห์ความเสี่ยงกับโครงการวิจัยของตนเอง โดยแบบฝึกปฏิบัติเน้นให้ผู้เข้าอบรมระบุหัวข้องานวิจัยและวัตถุประสงค์ วิเคราะห์ผลกระทบที่คาดหวังในมิติ ESG ระบุความเสี่ยงในแต่ละระยะของโครงการ และกำหนดแนวทางจัดการความเสี่ยง เช่น การหลีกเลี่ยง การลด การ

ถ่ายโอน หรือการยอมรับความเสี่ยงอย่างมีเหตุผล กระบวนการดังกล่าวทำให้ข้าพเจ้าได้รับทั้งความรู้เชิงแนวคิด และทักษะเชิงปฏิบัติที่สามารถนำกลับไปใช้ได้จริงในการวางแผนหรือทบทวนโครงการวิจัยของหน่วยงาน

ช่วงบ่าย (15.10–17.00 น.)

หัวข้อ ความสำคัญและกรอบคิดของการประเมินผลกระทบจากการลงทุนในงานวิจัย โดย รศ.สมพร อิศวิลานนท์ ช่วยให้ข้าพเจ้าเข้าใจภาพรวมเชิงยุทธศาสตร์ของการประเมินผลกระทบจากการลงทุนวิจัยมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการเปลี่ยนกระบวนทัศน์จากการประเมินแบบเดิมที่มุ่งเน้นเพียง “ผลงานวิจัยทำเสร็จหรือไม่” หรือ “มีผลผลิตออกมาตามเป้าหมายหรือไม่” ไปสู่การตั้งคำถามว่า “สังคมหรือเศรษฐกิจได้รับประโยชน์อะไรจากงานวิจัยนั้น” ซึ่งเป็นการขยับจากการประเมินเชิง output-based ไปสู่การประเมินเชิง result-based และ impact-based อย่างแท้จริง

วิทยากรได้อธิบายให้เห็นว่า การประเมินผลกระทบจากการลงทุนวิจัยมีความสำคัญต่อหลายมิติ ได้แก่ การจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การกำกับดูแลและความรับผิดชอบขององค์กร และการจัดการองค์ความรู้เพื่อการสื่อสารคุณค่าของงานวิจัยต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้ การประเมินผลกระทบมิใช่เพียงการสรุปผลเมื่อโครงการสิ้นสุด แต่ยังเป็นกลไกหนึ่งของการบริหารงานวิจัยทั้งระดับนโยบาย ระดับองค์กร และระดับโครงการ ที่ช่วยให้การลงทุนวิจัยสามารถตอบโจทย์สาธารณะได้มากขึ้น

ข้าพเจ้ายังได้รับความรู้เกี่ยวกับแนวคิด Theory of Change และกรอบการเชื่อมโยงระหว่าง input, process, output, outcome และ impact ซึ่งช่วยให้เข้าใจเหตุและผลของการเปลี่ยนแปลงได้ดียิ่งขึ้น วิทยากรได้ชี้ให้เห็นว่า หากต้องการประเมินผลกระทบอย่างมีคุณภาพ จำเป็นต้องเข้าใจตรรกะของโครงการว่า ทรัพยากรที่ลงทุนไป กิจกรรมที่ดำเนินการ ผลผลิตที่ได้ และกลไกการนำไปใช้สัมพันธ์กันอย่างไร การเข้าใจเรื่องนี้ทำให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถกำหนดคำถามประเมินได้ชัดเจนขึ้น รู้ว่าควรติดตามตัวชี้วัดใด และลดปัญหาการตีความผลการประเมินแบบคลุมเครือหรือเกินขอบเขตหลักฐานที่มีอยู่

อีกประเด็นที่มีประโยชน์อย่างมากคือการมองเห็นเส้นทางจากงานวิจัยพื้นฐานไปสู่การนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ เชิงนโยบาย หรือเชิงสังคม โดยวิทยากรได้กล่าวถึงปัญหาในลักษณะ “Research Death Valley” หรือช่องว่างระหว่างองค์ความรู้ทางวิชาการกับการนำไปใช้จริง ซึ่งทำให้ข้าพเจ้าเข้าใจว่าการประเมินผลกระทบมิได้เป็นเพียงเครื่องมือปลายน้ำ แต่ยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยสะท้อนว่ามีจุดคอขวดตรงไหนในการผลักดันงานวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์ และควรมีการจัดการหรือสนับสนุนเพิ่มเติมในขั้นตอนใดเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่แท้จริงมากขึ้น

วันที่ 27 มีนาคม 2569

ช่วงเช้า (8.30–10.00 น.)

หัวข้อ ความยั่งยืนและผลกระทบในอนาคต โดย ดร.เสาวรจ ตั้งกิจวานิชย์ เป็นช่วงที่ทำให้ข้าพเจ้าเข้าใจการประเมินผลกระทบในมิติของความยั่งยืนมากขึ้น โดยเฉพาะแนวคิด Sustainability Impact Assessment (SIA) ซึ่งเป็นการประเมินแบบบูรณาการที่พิจารณาผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมควบคู่กัน พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับกระบวนการปรึกษาหารือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อให้ผลการประเมินมีความรอบด้าน โปร่งใส และสะท้อนผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมกับบริบทจริง

จากการบรรยายดังกล่าว ข้าพเจ้าได้เรียนรู้หลักการสำคัญของ SIA เช่น ความเป็นการประเมินแบบบูรณาการ ความเป็นอิสระ ความโปร่งใส การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง ความเหมาะสมกับระดับและบริบทของนโยบายหรือโครงการ และการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์เป็นฐานในการวิเคราะห์ ซึ่งเป็นหลักการที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการออกแบบและประเมินโครงการวิจัยหรือโครงการพัฒนาต่าง ๆ ของหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ วิทยากรยังนำเสนอกระบวนการทำ SIA ในลักษณะเป็นขั้นตอน ตั้งแต่การคัดกรองข้อเสนอ การกำหนดขอบเขตการประเมิน การเลือกวิธีการหรือเครื่องมือ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การวิเคราะห์ผลกระทบ การระบุความสอดคล้องหรือความขัดแย้งระหว่างผลกระทบด้านต่าง ๆ ตลอดจนการเสนอทางเลือกเพื่อเพิ่มผลเชิงบวกและลดผลเชิงลบ กระบวนการดังกล่าวช่วยให้ข้าพเจ้ามองเห็นว่าการประเมินผลกระทบที่ดีควรเป็นกระบวนการที่มีทั้งมิติการวิเคราะห์และมิติการสื่อสารกับผู้เกี่ยวข้อง มิใช่เพียงการสรุปข้อมูลตัวเลขในตอนท้ายของโครงการเท่านั้น

ช่วง 10.15–12.15 น.

หัวข้อ ฝึกปฏิบัติการเขียนเส้นทางสู่ผลกระทบจากงานวิจัย (Impact Pathway) โดย ดร.จอมขวัญ โยธาสมุทร เป็นกิจกรรมเชิงปฏิบัติที่มีประโยชน์อย่างมาก เนื่องจากเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมได้นำงานวิจัยของตนเองมาวิเคราะห์ผ่าน worksheet อย่างเป็นขั้นตอน ตั้งแต่การระบุข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัย วัตถุประสงค์หลัก ปัญหาหรือประเด็นสำคัญที่ต้องการตอบ กลุ่มเป้าหมายหรือภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการสรุปงานวิจัยอย่างย่อในเชิงประโยชนที่คาดหวัง

ในกระบวนการฝึกปฏิบัติ ข้าพเจ้าได้เรียนรู้วิธีแยกและจัดหมวดหมู่ outputs ของงานวิจัย เช่น รายงานวิจัย บทความวิชาการ ฐานข้อมูล เครื่องมือ คู่มือ หรือข้อเสนอเชิงนโยบาย จากนั้นจึงเชื่อมโยงไปยัง stakeholders ที่เกี่ยวข้อง ทั้งผู้ใช้ผลวิจัยโดยตรง ผู้มีอิทธิพลต่อการนำไปใช้ และผู้ที่อาจได้รับประโยชน์ในระยะยาว แม้ไม่ได้ใช้ผลวิจัยโดยตรง แล้วจึงวิเคราะห์ต่อไปถึงผลลัพธ์ระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว รวมทั้งตัวชี้วัด

เบื้องต้นที่พอจะใช้ติดตามการเปลี่ยนแปลงได้ กระบวนการนี้ช่วยให้ข้าพเจ้ามองงานวิจัยของตนเองอย่างเป็นระบบมากขึ้น และเห็นความเชื่อมโยงระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ได้ชัดเจนกว่าที่เคย

ที่สำคัญ วิทยากรเน้นย้ำว่า การทำ Outcome Mapping ไม่ใช่การอ้างว่างานวิจัยเพียงเรื่องเดียวเป็นสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงทั้งหมด แต่เป็นการวิเคราะห์ “เส้นทางของผลลัพธ์” อย่างสมเหตุสมผล โดยยอมรับว่าการเปลี่ยนแปลงในโลกจริงมีปัจจัยอื่นร่วมด้วยเสมอ หลักคิดนี้มีประโยชน์มากต่อการทำงาน เพราะช่วยให้การเขียนรายงานผลหรือการเสนอผลกระทบของงานวิจัยมีความรอบคอบ น่าเชื่อถือ และไม่กล่าวอ้างเกินกว่าหลักฐานที่มีอยู่

ช่วงบ่าย (13.30–15.00 น.)

หัวข้อ Workshop: ออกแบบแบบสอบถามและเครื่องมือวัดผลตามกรอบการประเมินการยอมรับเทคโนโลยีจากงานวิจัย เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เข้าอบรมทดลองต่อยอดจากการวิเคราะห์ impact pathway ไปสู่การกำหนดเครื่องมือวัดผลอย่างเป็นรูปธรรม แม้ในเอกสารกำหนดการจะระบุหัวข้อหลักเป็นการออกแบบแบบสอบถามและเครื่องมือวัดผลตามกรอบการประเมินการยอมรับเทคโนโลยีจากงานวิจัย แต่เมื่อเชื่อมโยงกับสาระของหลักสูตรโดยรวม ทำให้เข้าใจได้ว่ากิจกรรมนี้มุ่งเสริมทักษะในการแปลงแนวคิดเรื่องผลลัพธ์ ผลกระทบ และการยอมรับนวัตกรรม ไปสู่ตัวชี้วัดหรือคำถามที่สามารถเก็บข้อมูลได้จริงในภาคปฏิบัติ

ข้าพเจ้าได้รับประโยชน์จากช่วงนี้ในด้านการคิดเชิงประเมิน กล่าวคือ จากเดิมที่อาจมองเพียงว่าผู้ใช้ “นำงานวิจัยไปใช้หรือไม่” แต่หลังการอบรมทำให้เข้าใจว่าการนำไปใช้จริงต้องอาศัยการรับรู้ การยอมรับ ความเชื่อมั่น ความเหมาะสมกับบริบท และพฤติกรรมของผู้ใช้หรือองค์กรเป้าหมายด้วย ดังนั้นการออกแบบแบบสอบถามหรือเครื่องมือวัดผลจึงควรมุ่งสะท้อนทั้งด้านความรู้ ทักษะ การยอมรับ การเริ่มทดลองใช้ และการนำไปใช้จริงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นมุมมองที่ช่วยเพิ่มคุณภาพของการประเมินผลได้อย่างมาก

ช่วงท้าย (15.20–17.00 น.)

หัวข้อ นำเสนองานกลุ่ม (ต่อ) และ Reflections เป็นช่วงสรุปบทเรียนและแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากการฝึกปฏิบัติของผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่ม ทำให้ข้าพเจ้าได้เห็นตัวอย่างการประยุกต์ใช้แนวคิด RIA กับงานวิจัยที่มีลักษณะแตกต่างกัน ทั้งงานที่เน้นการใช้ประโยชน์เชิงนโยบาย งานที่เน้นการพัฒนาเทคโนโลยี งานที่มุ่งสร้างผลลัพธ์ในองค์กร หรือการสร้างผลกระทบต่อประชาชนและระบบสังคม การได้ฟังการนำเสนอของผู้เข้าอบรมกลุ่มอื่นช่วยเปิดมุมมองใหม่เกี่ยวกับการกำหนด stakeholders การเลือกผลลัพธ์ที่สมเหตุสมผล และการระบุ indicators ที่เป็นไปได้จริงในการติดตามผล

ช่วง reflections ยังทำให้ข้าพเจ้าได้ทบทวนว่า การประเมินผลกระทบจากงานวิจัยเป็นทั้งศาสตร์และทักษะที่ต้องอาศัยความเข้าใจในบริบทของงาน การใช้เหตุผลเชิงระบบ การตั้งคำถามที่ถูกต้อง และการใช้

หลักฐานอย่างรอบคอบ การเรียนรู้ตลอด 2 วันจึงมิได้ให้เพียงเนื้อหาวิชาการ แต่ยังช่วยพัฒนาวิธีคิด วิธีวิเคราะห์ และทักษะการมองงานวิจัยในมิติที่เชื่อมโยงกับการใช้ประโยชน์จริงมากขึ้นอย่างชัดเจน

สรุปความรู้และทักษะที่ได้รับโดยรวม

โดยสรุป ข้าพเจ้าได้รับความรู้สำคัญเกี่ยวกับหลักการประเมินผลกระทบจากงานวิจัย การแยกความแตกต่างระหว่าง impact กับ ROI การทำ outcome mapping และ impact pathway การกำหนด outputs, outcomes, stakeholders และ indicators การเข้าใจกรอบคิดด้าน SROI, CBA และ SIA ในระดับพื้นฐาน ตลอดจนการบริหารความเสี่ยงของโครงการวิจัยอย่างเป็นระบบผ่านกรอบ 5 ระยะของการบริหารโครงการวิจัย นอกจากนี้ยังได้รับทักษะเชิงปฏิบัติในการวิเคราะห์งานวิจัยของตนเอง เขียนเส้นทางสู่ผลกระทบ ออกแบบกรอบการติดตามผล และคิดเครื่องมือวัดผลเบื้องต้นได้อย่างมีเหตุผลและเป็นระบบมากขึ้น ซึ่งเป็นองค์ความรู้และทักษะที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานด้านวิจัย การติดตามประเมินผล และการพัฒนางานของหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2. การนำมาใช้ประโยชน์ในงานของหน่วยงาน ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

ความรู้จากการอบรมครั้งนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานของหน่วยงานได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาแนวทางติดตามและประเมินผลโครงการวิจัยหรือโครงการวิชาการของหน่วยงาน ให้สามารถสะท้อนผลลัพธ์และผลกระทบที่เกิดขึ้นได้ชัดเจนมากกว่าการรายงานเพียงผลผลิตหรือกิจกรรมที่ดำเนินการแล้วเสร็จ ทั้งนี้สามารถนำแนวคิด Outcome Mapping มาใช้วางกรอบการติดตามผลตั้งแต่ต้นโครงการ เพื่อเชื่อมโยงระหว่างวัตถุประสงค์ กิจกรรม ผลผลิต ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และผลลัพธ์ที่คาดหวังในแต่ละระยะได้อย่างเป็นระบบ

นอกจากนี้ หน่วยงานสามารถนำหลักการประเมินผลกระทบจากงานวิจัยไปใช้ประกอบการพิจารณาและคัดเลือกข้อเสนอโครงการวิจัย โดยให้ความสำคัญกับความสอดคล้องต่อปัญหาหรือความต้องการของหน่วยงาน และสังคม ศักยภาพในการนำผลงานไปใช้ประโยชน์ ผู้ใช้ผลลัพธ์ที่ชัดเจน ตลอดจนความเป็นไปได้ในการก่อให้เกิดผลกระทบเชิงเศรษฐกิจ สังคม หรือนโยบายในอนาคต ซึ่งจะช่วยให้การจัดสรรทรัพยากรวิจัยมีประสิทธิภาพและตอบโจทย์เชิงยุทธศาสตร์มากขึ้น

ในส่วนของการพัฒนางาน ข้าพเจ้าเห็นว่าสามารถนำความรู้ด้านการบริหารความเสี่ยงของโครงการวิจัย มาใช้ร่วมกับกระบวนการดำเนินงานของหน่วยงาน เพื่อประเมินความเสี่ยงในแต่ละระยะของโครงการ ตั้งแต่การกำหนดประเด็นวิจัย การวางแผน การใช้ทรัพยากร การดำเนินงาน การนำผลวิจัยไปใช้ ไปจนถึงการติดตามผล

หลังสิ้นสุดโครงการ ซึ่งจะช่วยลดความคลาดเคลื่อน เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ และทำให้หน่วยงานสามารถเตรียมมาตรการรองรับปัจจัยเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม

3. ความคิดเห็นต่อหลักสูตรการฝึกอบรม ประชุม ดูงาน ปฏิบัติการวิจัย ดังกล่าว เช่น เนื้อหา ความคุ้มค่า วิทยากร การจัดทำหลักสูตร เป็นต้น

ข้าพเจ้าเห็นว่าหลักสูตรนี้มีเนื้อหาที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้ปฏิบัติงานด้านวิจัยและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการงานวิจัย เนื้อหามีความครอบคลุมทั้งด้านแนวคิดพื้นฐาน กรอบการประเมินผลกระทบ การวางแผน outcome pathway การประเมินความคุ้มค่าเชิงเศรษฐศาสตร์ การพิจารณาความยั่งยืน และการบริหารความเสี่ยงของโครงการวิจัย ทำให้ผู้เข้าอบรมสามารถมองเห็นภาพรวมตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำของการสร้างคุณค่าและผลกระทบจากงานวิจัยได้อย่างชัดเจน

วิทยากรทุกท่านมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ตรงในสาขาที่รับผิดชอบ สามารถถ่ายทอดเนื้อหาเชิงวิชาการที่ค่อนข้างซับซ้อนให้เข้าใจได้ง่าย มีการยกตัวอย่างประกอบ การเชื่อมโยงกับกรณีใช้งานจริง และเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมได้ร่วมคิด วิเคราะห์ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ส่งผลให้การเรียนรู้มีความชัดเจน และสามารถนำไปปรับใช้ได้จริงในการปฏิบัติงาน